
Føroya Handverksmeistarafelag

Ársfrágreiðing fyri 2007

Ein lýsing av samfelagsgongdini, gongdini innan byggivinnuna og virkseminum hjá felagnum

---

VINNUHÚSIÐ
House of Industry

Innihaldsývirlit

INNGANGUR.....	3
UM FHMF.....	3
MÍÐ OG MÁL FELAGSINS:	3
NEVNDIN Í FHMF	4
FYRIMUNIR VIÐ LIMASKAPI Í MEISTARAFELAGNUM	4
<i>Limaskapur og fyrimunir.....</i>	<i>4</i>
<i>Sáttmálar, starvsfólkamál og setan av fólki.....</i>	<i>4</i>
<i>Myndugleikar, lógir og reglur.....</i>	<i>5</i>
<i>Bransjumál - byggivinnan .....</i>	<i>5</i>
<i>Ymiskt annað.....</i>	<i>5</i>
SAMFELAGSGONGDIN OG BYGGIVINNAN.....	6
LØNARGJALDINGAR OG HANDVERKSVINNAN	6
ARBEIÐSLOYSI OG MANGUL UPPÁ ARBEIÐSMEGI.....	7
PRÍSTALIÐ OG REALLØNIN	8
GONGDIN Í BYGGIVINNUNI	8
LÆRLINGATILGONGD INNAN HANDVERK.....	10
MÁL SEINASTA ÁRIÐ	12
NÝGGJUR LØNARSÁTTMÁLI	12
REGLUR FYRI BURTURARBEIÐI, KOYRING V.M.	12
ÚTBJÓÐINGARNEVND.....	13
SÁTTMÁLI FYRI SMÆRRI ARBEIÐIR	13
OGNIN HJÁ AVTIKNA HALGIDAGSGRUNNINUM	14
PUNKTGJØLD Á EL-LUTUM AVTIKIN	14
BYGGING OG UMVÆLING AV EGNUM BÚSTAÐI: STUÐUL Í STAÐIN FYRI MVG-UNDANTAK.....	15
EFTIRÚTBÚGVINGARGRUNNURIN “VITAN”	16
YVIRLIT - LIMIR OG NEVNDIR UNDIR FØROYA HANDVERKS-MEISTARAFELAG.....	18
YVIRLIT YVIR NEVNDIR Í LOKALU MEISTARAFELØGUNUM	18
NEVNDIR FYRI TEKNISKU SKÚLARNAR.....	20
LIMALISTI - LIMIR Í LOKALFELØGUNUM Í FHMF	20

Inngangur

Henda ársfrágreiðing verður lögð fram á aðalfundinum hjá Føroya Handverksmeistarafelag (FHMF) 9. apríl 2008.

Endamálið við frágreiðingini er at kunna limir um gongdina innan handverksvinnuna og um týðandi mál, sum Føroya Handverksmeistarafelag hevur arbeitt við farna árið.

Um FHMF

Føroya Handverksmeistarafelag er stovnað í 1957, sum eitt landsfelag fyri handverksmeistarar. Felagið er meginfelag fyri seks lokalfeløg, sum eru:

Havnar Handverksmeistarafelag

Tvøroyrar Meistarafelag

Meistarafelagið í Klaksvík

Eysturoyar Handverksmeistarafelag

Vága Handverksmeistarafelag

Vágs Handverksmeistarafelag.

Í 1996 gjørdist felagið limur í Føroya Arbeidsgevarafelag, og fyrisingin flutti í Vinnuhúsið.

Mið og mál felagsins:

- At sambinda øll handverksmeistarafeløg í Føroyum í felagsskap, at lívga og verja lívsmálini og siðvenjuna hjá stættini, og at fremja handverkið og handverksíðnað sum heild.
- At virka fyri vælskipaðum næmingaviðurskiftum, sum grundarlag undir lítargóðari útbúgving
- At taka sær av lønar- og arbeiðsviðurskiftum limafelaganna, at fáa í lag sáttmálar við onnur virkisfeløg, og at taka upp samráðingar við yvirvald og stovnar.
- Við upplýsandi og upplærandi kjakfundum, fyrilestrum og skeiðum at búa út limir felaganna, sum best og stimbra felagsskapin og samanhaldið, at skapa trygg prísviðurskifti til stuðuls fyri krøv limafelaganna og til frama fyri samanhaldið.
- At koma, sum best undan trætumálum millum handverksmeistarar og handverkarar, og at royna at fáa trætumál avgjørd í sátt og semju og sleppa undan arbeiðssteðgi. Um trætumál tekur seg upp, fremur felagið áhugamál handverksmeistaranna so langt sum rímligt er, og so langt vald tess røkkur.

Handverksvinnan í Føroyum er sett saman av nógvum ymiskum fakum ella vinnugreinum. Sáttmálin millum Føroya Handverksmeistarafelag og Føroya Handverkarafelag fevnir um allar greinar innan handverki.

Nevndin í FHMF

Eftir aðalfundin í 2007 skipaði nevndin seg við Magnus Magnussen sum formanni og Jón Eliassen sum næstformanni. Hini í nevndini eru Anskar Hansen, Jón Danielsen, Eydna S. Mikkelsen og Gudmund Jacobsen.

Nevndin var sostatt óbroytt í mun til árið fyrri.

Fyrimunir við limaskapi í meistarafelagnum

Flest øll feløg í Føroyum innan handverksvinnuna eru limir í Føroya Handverksmeistarafelag, tí hetta gevur tryggjar karmar og greiðar fyrimunir fyrri virkir.

Føroya Handverksmeistarafelag er eitt felag í Føroya Arbeidsgevarafelag (FAG) og tí partur av Vinnuhúsinum. Limaskapur gevur tí atgongd til allar tænastrur og ráðgeving, sum Vinnuhúsið veitir.

Limaskapur og fyrimunir

Ein partur av limaskapinum er hjálp við truplum málum. Limir kunnu venda sær til Vinnuhúsið við øllum slíkum. Vit kunnu sjálvandi ikki svara øllum spurningum, men vit hava fingurin á pulsinum, hvat vinnuni viðvíkur og kunnu hjálpa við at finna loysnir.

Man kann siga at limaskapurin er sum at hava eina trygging: Í tí dagliga er vónandi ikki ofta tørvur á okkum, men tá tað leikar á, standa vit aftanfyrri virkir.

Limaskapurin er eisini prógv um, at talan er um eina fyrirøku, sum ynskir at virka undir skipaðum karmum. Almennir myndugleikar vilja ofta taka atlit til hetta, tá mál vera viðgjørð. Eisini tí teir vita, at henda fyrirøkkan ikki stendur einsamøll, men hevur eitt sterkt felag aftanfyrri seg.

Sáttmálar, starvsfólkamál og setan av fólki

Arbeidsgevarafelagið og Handverksmeistarafelagið gera sáttmálar við fakfeløgini vegna limirnar.

Vit veita tykkum hjálp viðvíkjandi øllum sáttmálaspurningum og spurningum, sum viðvíkja starvsfólka- og setanarviðurskiftum. Limir fáa alla neyðuga ráðgeving í slíkum málum, og um neyðugt fara vit í rættin við prinsipiellum málum, sum limir reisa.

Limir fáa serliga atgongd til alla kunning á heimasíðuni hjá Vinnuhúsinum, harundir:

- Vegleiðingar um setanarviðurskiftir
- Sáttmálar við viðmerkingum og frágreiðingum
- Lidnar setanaravtalur ið kunnu takast niður og útfyllast – fyrri ymiskar starvsbólkar

Hetta krevur loyniorð, sum bert limir fáa.

Vit kannu eisini lønarlag fyrri limir, tá talan er um økir har lønin liggur omanfyrri vanliga sáttmálarløn ella um eingin sáttmáli fevnir um økið.

Myndugleikar, lógir og reglur

Virkir fáa hjálp og ráðgeving við trupulleikum við myndugleikum – t.d. um tey halda, at tey ikki eru rætt viðfarin í mun til onnur.

Um einstakir limir reisa mál, sum hava prinsipiellan týdning fyri vinnuna ella ávísar vinnubólkar og t.d. ynskja lógir og reglur broyttar, verða slík mál eisini viðgjørd.

Bransjumál - byggivinnan

Vinnuhúsið veitir eina serliga tænastru til limir í Handverksmeistarafelagnum í samband við byggimál. Vit ansa eftir at rætt fer fram, tá byggiharrar – almennir ella privatir – bjóða uppgávur út. Fer ikki rætt fram, kunnu vit í samráð við limirnar krevja broyttar útbjóðingartreytir ella krevja, at ein útbjóðing steðgar.

Handverksmeistarafelagið hevur ásett serligar reglur viðvíkjandi útbjóðingum og byggj-uppgávum, og vit ráðgeva limunum í øllum trætum í samband við slík byggimál. Vit hava eisini avtalu við lögfrøðingar hjá danska Håndværksrådet, sum kunnu veita limum ókeypis ráð í truplum málum.

Á heimasíðuni eru serligir vegleiðingar fyri byggivirkir, sum eru limir t.d. indeks til regulering av byggisáttmálum, greining av kostnaði av einum arbeiðstíma, reglur fyri rokningssarbeiði o.a.

Um limir reisa mál, sum hava prinsipiellan týdning fyri handverksvinnuna, verða tey viðgjørd í nevndini í felagnum, og málið verður tikið upp við røttu myndugleikarnar.

Ymiskt annað

Tá Vinnuhúsið skipar fyri tiltøkum ella skeiðum, t.d. Vinnudegnum, fáa limir fyrimum. Nøkur tiltøk ella skeið eru einans fyri limir, og í øðrum førum fáa limir 30 % avsláttur í prísinum.

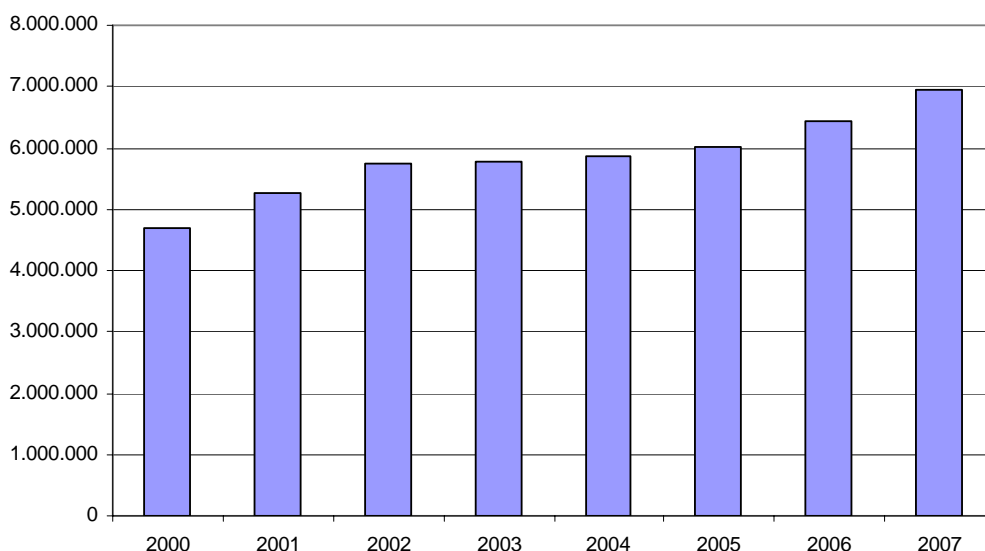
Limir hava eisini atgongd til tiltøk hjá Dansk Industri, sum um teir vóru limir har. Eisini hava vit samstarv við líknandi feløg í grannalondunum, og hetta kann vera hent um virkir arbeiða uttanlands ella ynskja útlendsk sambond.

Samfelagsgongdin og byggivinnan

Lønargjaldingar og handverksvinnan

Samlaðu lønargjaldingarnar í 2007 eru vaksnar við 7,8% í mun til 2006. Í 2006 var vøxsturin í mun til ári fyrri 7,3%, meðan árligi vøxsturin frá 2002 til 2005 lá um 1-2%. Vit skulu tí aftur til 2001 og 2002 fyrri at finna vøxstur á líka høgum støði sum hesi bæði síðstu árin.

Vøxsturin í sáttmálarønunum hevur í sáttmálaskeiðnum frá 1. okt. 2005 til 1. okt. 2007 verið 3%, ið fór omaná eftirlønina. Stóri vøxsturin í lønargjaldingunum avspeglar tí óivað bæði økt virksemi og fitt av lønarglíðing vegna manglandi arbeiðsmegi.

- Mynd 1: Samlaðar lønargjaldingar 2000-2007. Kelda: www.hagstova.fo, dagførd 28/3-08

Verður hugt at gongdini og lønargjaldingunum innan byggivinnuna, mynd 2, sæst, at hesar eru hækkaðar úr 813 í 2006 til 905 mió. í 2007 Tað er bæði innan vanligt byggivirksemi og innan smiðju og ídnaðarvirksemi, at vøxstur hevur verið.

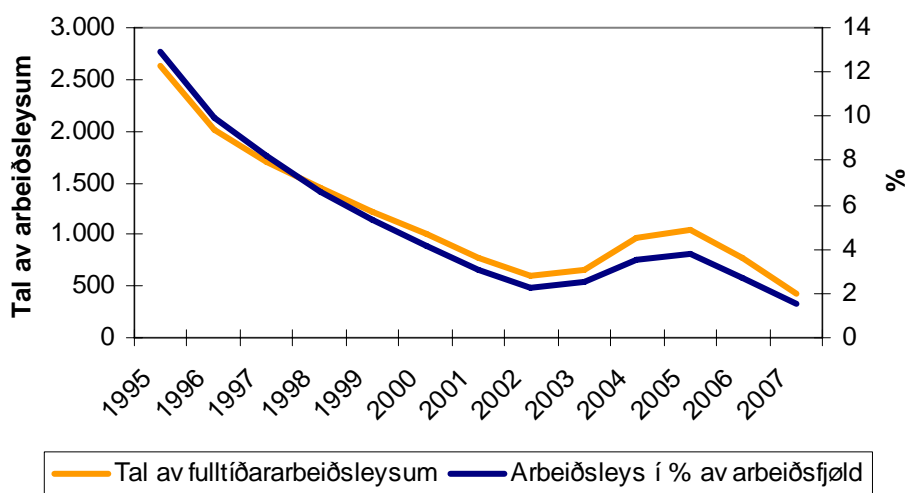
Umroknað til lutfallsligan vøxstur svarar hetta til 11,3 %, ið er á leið sami vøxstur sum í 2006. Samanborið við lutfallsliga vøxsturin í samlaðum lønarútgjaldingum, hevur vøxsturin í byggivinnuni hesi bæði seinastu árin sostatt verið umleið 3-4 prosentstig hægri enn miðal lønarvøxsturin.

Vinnugrein	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Skipasmiðjur, smiðjur	123,6	130,1	130,9	124,7	130,6	144,6	162,3
Ídnaður annars	200,5	219,0	223,9	218,6	223,4	230,8	247,9
Bygging	299,9	342,0	344,3	380,6	377,3	437,8	495,2
Tilsamans	623,9	691,2	699,1	723,9	731,4	813,1	905,3
% av samlaðum lönargjaldingum	11,8%	12,0%	12,1%	12,4%	12,2%	12,6%	13,0%
% vøkstur í lönargj, handverksvinnan	14,6%	10,8%	1,2%	3,5%	1,0%	11,2%	11,3%

- Mynd 2: Lönargjaldingar í byggivinnuni 2000-2007. Kelda: www.hagstova.fo, dagförd 28/3-08

Arbeiðsloysi og mangul uppá arbeiðsmegi

Arbeiðsloysið í Føroyum hevur í fleiri ár verið sera lágt. Í 2002 og stóran part av 2003 var arbeiðsloysið niður móti 2%. Arbeiðsloysið hækkaði nakað aftur í 2004 og 2005, men í 2007 var arbeiðsloysið komi heilt niður á 1,5%. Í flestu av grannalondum okkara kemur arbeiðsloysið ongantíð niður um 4%, og hetta verður roknað sum støðugt arbeiðsloysi.

- Mynd 3: Tal av arbeiðsleysum og í pct. av arbeiðsfjöld. Kelda: www.hagstova.fo, dagförd 28/3/2008

Staðfestast kann, at vit í fleiri ár hava upplivað støðugar fløskuhálsar á arbeiðsmarknaðinum og nógv virkir hava havt trupult við at fáa fólk. Handverksvinnan hevur verið hart rakt av hesum. Nógv starvsfólk innan byggivinnuna, bæði timburmenn og elektrikarar, hava leita sær til onnur norðurlond at arbeiða, tí í flestu av grannalondunum er eisini stórir tørvur á arbeiðsmegi.

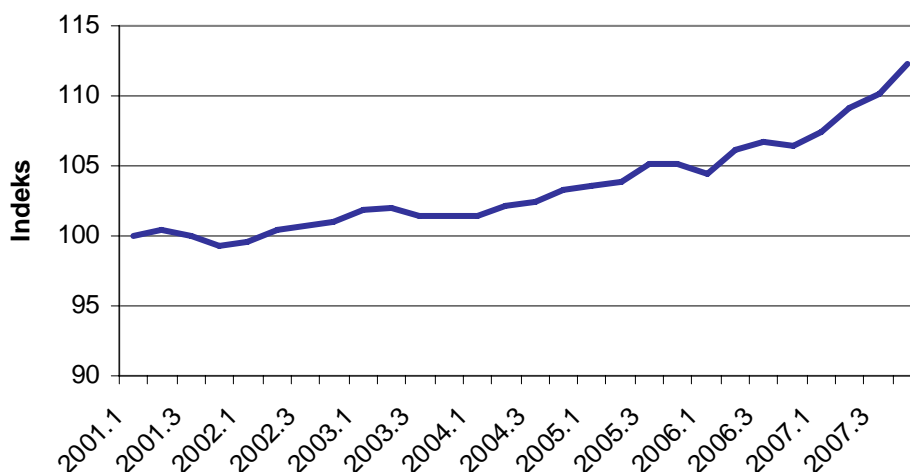
Handverksmeistarafelagið vísti í ársfrágreiðing síni í 2005 á, at neyðugt var at lata okkara arbeiðsmarknað upp, so byggivinnan fær atgongd til arbeiðsmegi úr øðrum londum. Víst varð aftur á hetta í ársfrágreiðingini fyri 2006, har gjørt varð vart við, at málið hevði skund.

Hesi seinnu árinu hevur nógv verið tosað um at loysa málið, men enn er eingin loysn funnin. Felagið vil tí enn einaferð heita á politiska myndugleikan, um at

finna eina loysn sum skjótast. Vónandi liggur henda nú ekki langt vekk, tí í vikuni verður uppskot lagt bæði fyri Løgtingið og Fólkingið, ið skal gera tað lættari at fáa arbeiðsmegi úr ES-londum til Føroyar.

Prístalið og reallønin

Myndin niðanfyri vísur gongdina í brúkaraprístalinum frá 1. ársfjórðing 2001, tá tað var sett til 100, til 4. ársfjórðing 2007.

- Mynd 4: Prístalið. Kelda: www.hagstova.fo, dagförd 11/1-2008

Frá 2001 til 2005 var prístalið rættuliga støðugt og miðal prívøksturin hesi árin lá um 1%. Hetta merkir samstundis, at reallønarvøksturin hesi árin var rímuliga stórir. Í 2006 hækkaði prístalið tó við 3% og í 2007 við 4,8%.

Um hugt verður nærri eftir prívøkstri fyri einkultu vørunar og hvørja vekt hesar hava í prístalinum, sæst at lutfallsliga stóri vøksturinn í 2006 og 2007 stavar frá prívøkstri á matvørum.

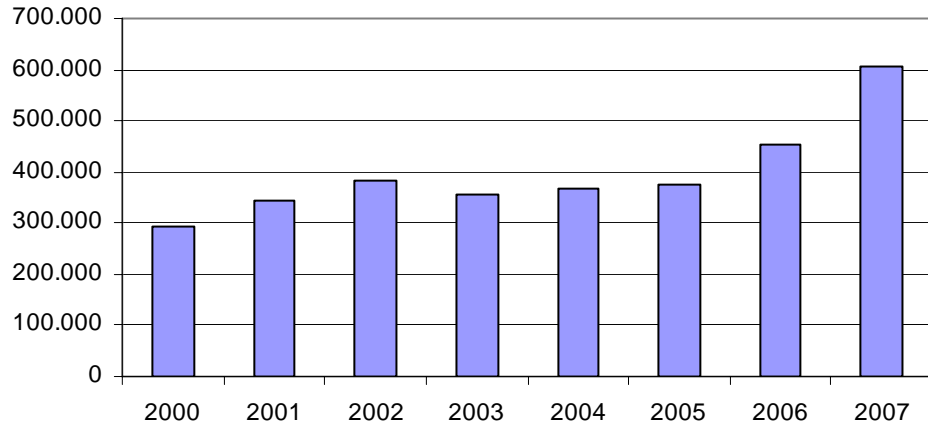
Gongdin í byggivinnuni

Fyri at lýsa gongdina innan ymiskar partar av byggivinnuni og um landi seinastu árin, hava vit hugt at nøkrum hagtølum.

Mynd 5 vísir innflutningin av tilfari og lutum til byggivinnuna frá 2000 til 2007. Tey fyrstu árin var innflutningurin rættuliga støðugur og lá millum 300 og 400 mió. Í 2006 hækkaði innflutningurin tó við 20% og í 2007 hækkaði hann við heili 34%, soleiðis at innflutningurin til byggivinnuna í 2007 var góðar 600 mió.

At ein partur av hesum vøkstri óiva stavar frá øktum byggivirksemi, kunnu vit grunda á vøksturinn í lönargjaldingum í vinnuni. Hinvegin er einki at ivast í, at stóri vøksturinn eisini skyldast eina príshækking á teimum vørum, ið eru innfluttar til nýtslu í byggivinnuni.

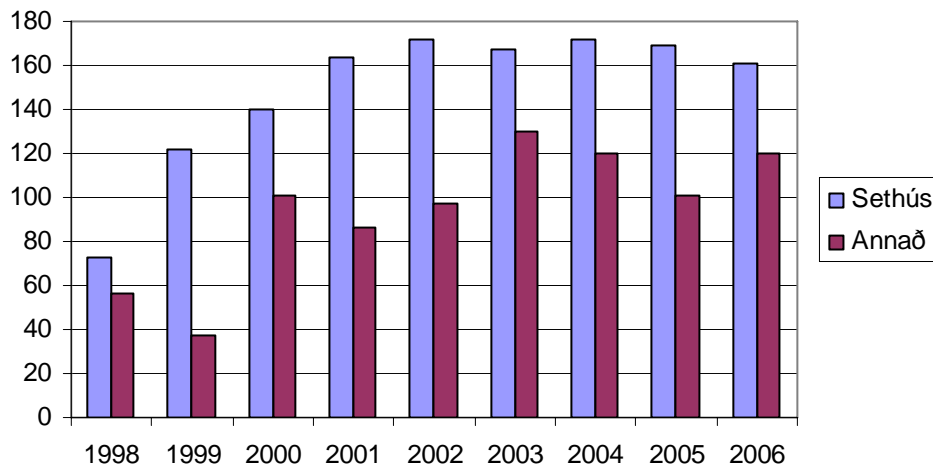

- Mynd 5: Innflutningur til byggivinnu í tkr. Kelda: www.hagstova.fo, dagförd 7/3/2008

Niðanfyri verður hugt at talinum á nýbygningum frá 1998 til 2006 (tøl fyri 2007 eru ikki tøk enn). Tað finst eingin fullfíggað sethúsa- ella bygningsskráseting, og besta ábendingin um, hvussu nógv sethús eru bygd í ávísa árinum, fæst tí við at hyggja eftir skrásetingum hjá SEV, viðvíkjandi gjøldum fyri (ný)íbindingar í elkervið. Henda skráseting er bólkað í sethús og “annað”, sum fevnir um vinnu- og almennar bygningar, íbúðir, neyst, úthús o.a., umframt viðkanir viðvíkjandi verandi innleggingum.

Síðani 2002 hevur talið av nýbygdum sethúsum ligið rættuliga støðugt á 160-170 eindum. Talið av øðrum nýbygningum sveiggjar nakað meir og eftir nøkur ár við falli, er tað hækkað aftur í 2006. Av tí, at bólkingin í “annað” er so illa sundurgreinað ber tíverri ikki til at siga um henda hækking stavar frá íbúðum, neystum, úthúsum ella onkrum øðrum. Ynskiligt er tí, at bólkingin í “annað” varð betur útgreinað.

- Mynd 6: Nýbygging skift á sethús og annað. Kelda www.hagstova.fo

Mynd 7 vísir byggingina sundurgreinaða í økir og her sæst, at størsti parturin av allari bygging fer fram í Streymoyarøkinum, herundir Tórshavn. Lutfallið sveiggjar nakað, men samanumtikið stendur hesin parturin av landinum fyri umleið helvtini av allari nýbygging.

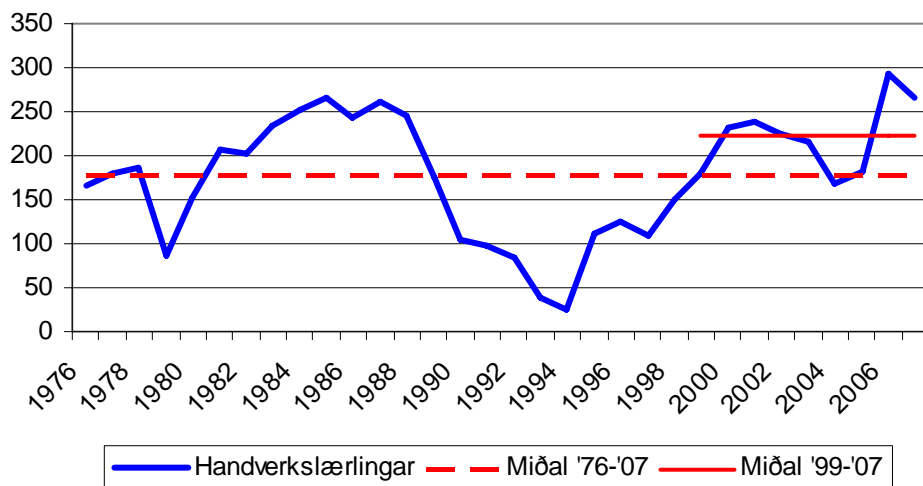
	2003	2003	2004	2004	2005	2005	2006	2006
	Sethús	Annað	Sethús	Annað	Sethús	Annað	Sethús	Annað
Norðuroya	16	17	21	11	21	13	23	26
Eysturoyar	27	25	50	26	39	11	43	27
Streymoyar	110	72	81	62	90	63	73	49
Vága	8	4	12	5	8	3	16	9
Sandoyar	2	0	3	1	4	2	1	1
Suðuroyar	4	12	5	15	7	9	5	8
Allar Føroyar	167	130	172	120	169	101	161	120

- Mynd 7: Bygging greina í økir. Kelda: www.hagstova.fo

Bæði landsstýri og kommunurnar hava seinastu árin hildið ein rættuliga javnan fløgukarm. Føroya Handverksmeistarafelag frøist um hesa gongdina. At bygging og viðlíkahaldsarbeiði hjá tí almenna verður hildið á einum jøvnum støði, er av stórum týðningi fyri byggivinnuna. Samstundis er hetta ein trygging móti alt ov stórum sveiggjum í samfelagnum, og vil tí gera búskapargongdina tryggari. Ásannast má tó, at virkseimið nú í eina tíð kanska hevur verið í meira lagi í mun til ta arbeiðsstyrki, sum byggivinnan hevur havt møguleika at fingið hendur á. Úrslitið er, sum tað eisini er víst á aðrastaðni, fløskuhálsar og lønarglíðing. Hetta gagnar hvørki byggivinnuni ella samfelagnum annars og tí er ynskiligt við størri javnvág á hesum økjum.

Lærlingatilgongd innan handverk

Mynd 8 vísir lærlingatilgongdina innan handverk frá 1976 til 2007. Her sæst, at 2006 og 2007 hava verið tvey ár við lutfallsliga stórar lærlingatilgongd. Ávikavist 293 og 265 handverkslærlingar. Besta árið í so máta eftir kreppuna var annars 2001, tá 239 handverkslærlingar vóru undir útbúgving. Eftir hetta lækkaði tilgongdin í nøkur ár og var í 2004 komin niður undir miðtalið fyri tíðarskeiðið 1976-2007, sum er 178.

- Mynd 8: Lærlingatilgongd – handverksvinnan. Kelda: www.yrkisdepilin.fo

Spyrjast kann, hvussu viðkomandi tað, í hesum sambandi, er, at samanbera við eitt miðaltal, ið strekkir seg yvir eitt tíðarskeið uppá meir enn 30 ár. Nógv er broytt í hesum tíðarskeiði og ymisk viðurskifti hava havt ógvusliga ávirkan á “miðalgongdina”. Nevntast kann t.d., at ávísur vøxtur hevur verið í fólka-

talinum, sum alt annað líka skuldi merkt hægri lærlingatal. Eisini hevði kreppan í 90-unum ógvusliga ávirkan á miðaltalið, sum undir vanligum umstøðum átti at veri hægri. Eitt meira hóskaði grundarlag fyri samanberingum er miðaltalið fyri tíðarskeiðið frá 1999 til 2007, sum er 222. Mynd 8 vísir, at gongdin hesi seinnu árin hevur ligið omanfyri hetta.

Búskapargongdin og útlitini fyri framtíðina hava stóra ávirkan á tilgongdina, men tað kann kanska tykjast lægi, at vinnan í góðum tíðum, tá tað manglar fólk, ikki setur enn fleiri lærlingar við. Ein orsök fyri hesum kann tó vera, at tað í góðum tíðum er størri eftirspurningur eftir arbeiðsmegi og at stórt trýst tá kemur á lónirnar, sum ofta liggja væl hægri enn sáttmálalónirnar. Potentiellir lærlingar eru tí kanska freistaðir at arbeiða sum ófaklærd heldur enn til lærlingaløn.

Mál seinasta árið

Niðanfyri er ein stutt lýsing av nøkrum av teimum málum, sum felagið hevur viðgjørt seinasta árið.

Nýggjur lønarsáttmáli

Í heyst varð semja gjørd millum Føroya Handverksmeistarafelag og Landsfelag Handverkaranna / Føroya Handverkarafelag um nýggjan 3 ára sáttmála, galdandi frá 1. oktober 2007 til 1. oktober 2010. Sáttmálin er á sama støði sum hinir, sum vórðu gjørdir á privata arbeiðsmarknaðinum í fjør.

Sambært sáttmálanum hækkar tímalønin 1. oktober 2007 við kr. 2,25 og aftur 1. okt. 2008 við 2,35 kr. og tann 1. okt. 2009 hækkar tímalønin 2,45 kr. Samstundis hækkar eftirlønin 1. oktober á hvørjum ári við einum prosent.

Sum nakað nýtt fáa handverkarar nú starvsaldursviðbót inn í sáttmálan. Eftir 3 ára starvstíð verður 1,6 % av grundlønini latið sum viðbót. Eisini er avtalað, at handverkarar nú fáa vaktargjald fyri tilkallivakt.

Av øðrum broytingum kunnu nevast regulering av nøkrum ískoytum, og at partarnir nú eru vorðnir samdir um útgreinaðar reglur um koyring og burturarbeiði hjá handverkarum. Síggj meir um hetta síðsta í næsta broti.

Reglur fyri burturarbeiði, koyring v.m.

Eitt uppskot til reglur fyri burturarbeiði, koyring o.a. var lagt fram við næstseinastu samráðing, men semja fekst ikki um hetta. Tað darvaði báðum pørtum, at greiðar reglur ikki vóru á hesum øki, og ítøkilig trætumál tóku seg upp, tí partarnir tulkaðu reglurnar á hvør sín hátt.

Partarnir vóru tó samdir um at seta ein arbeiðsbólk, ið innan 1. oktober 2007 skuldi hava eina semju um reglur á umrødda øki. Við seinastu samráðingarnar, ið vóru í heyst, varð so endalig semja gjørd um hesi viðurskifti.

Semjan ásetur, at ein handverkari verður settur í starv eftir setanarskrivi við einum av hesum trimum móguleikum:

- A. Handverkari við føstum arbeiðsstaði
- B. Handverkari við skiftandi føstum arbeiðsstaði
- C. Handverkari, sum veitir kundum tænastr / servicefólk

Sambært semjuni verður skilt millum útiarbeiði og burturarbeiði á henda hátt:

Útiarbeiði: Arbeitt verður aðrastaðni enn á fasta ella skiftandi fasta arbeiðsstaðnum, men handverkarin kann koma fram og aftur sama dag

Burturarbeiði: Arbeitt verður aðrastaðni enn á fasta ella skiftandi fasta arbeiðsstaðnum, og neyðugt er at gista

Fyri fólk sett eftir A ella B er tað galdandi fyri útiarbeiði, at:

- Arbeidsgevarin kompenserar fyri meirkoyring, í mun til fasta arbeiðsstaðið, um handverkarin skal verða á útiarbeiðsplássinum, tá arbeiðstíðin byrjar
- Ferðing til útiarbeiðspláss í vanligari arbeiðstíð er partur av arbeiðstíðini
- Um fyrirøkan sjálv skipar fyri flutningi, verður einans goldið fyri ferðingartíðina. Í øðrum førum rindar fyrirøkan eisini fyri flutning frá arbeiðsplássinum til útiarbeiðsplássið
- Er talan um burturarbeiði hevur meistarin eisini skyldu at rinda fyri vistarhald (kost og logi).

Fyri fólk sett við setunarskrivi í bólki C, skal serlig avtala gerðast um arbeiðsumstøðurnar. Fyri burturarbeiði verður tað sama galdandi, sum fyri seturnarbólkarnar A og B.

Útbjóðingarnevnd

Meistarafelagið hevur javnan nógv byggimál til viðgerðar. Talan er bæði um mál undir útbjóðing, har hugt verður eftir um treytirnar fylgja ABF og útbjóðingarlógini, og trætur millum virkir og byggiharra eftir, at verkætlanir eru farnar í gongd.

Sum oftast enda hesi mál hjá FHMF, og mannagongdin hevur verið, at umsitingin í Vinnuhúsinum viðgerð málini, saman við umboðum fyri nevndina. Trupulleikin er bert, óansæð hvør verður brúktur, at hesir persónar ofta eru ógegndir, tí teir ofta sjálvir eru partar av einari útbjóðing.

Havnar Handverksmeistarafelag kom í hesum sambandi við uppskoti um, at skipa eina serliga útbjóðingarnevnd, sum er mannað við kønum fólk innan útbjóðingarøkið, men sum ikki eru aktiv í vinnuni longur. Nevndin er útpeikað av nevndini í FHMF, men virkar eftir setan leys av nevndini. Uppgávan er at stuðla umsitingini í Vinnuhúsinum í viðgerðini av truplum útbjóðingar- og byggimálum.

Hetta uppskot er nú samtykt av FHMF og fyrsta nevndin er mannað við Óla Jákup Guttusen, Steen Balle og Niclas Foldbo.

Sáttmáli fyri smærri arbeiðir

Av og á hava einstaklingar vent sær til umsitingina í Vinnuhúsinum og spurt um vit hava nakra "avtalu" sum kann gerast millum fólk sum ætla at byggja

eini hús og handverksmeistarar. Eisini einstakir meistarar hava spurt eftir slíkum "standardavtalum".

Í Danmark er avtala gjørd millum partarnar, sum varða av byggivinnuni (BYG og Håndværksrådet) og brúkarumboðsmannin um eina standardavtalu um minni arbeiðir. Nevndin í Føroya Handverksmeistarafelag heldur, at tað átti at veri ein fyrimunur, bæði fyri limirnar í felagnum og fyri vanligu borgaran, um greiðir karmar eru um øll byggimál. Nevndin hevur tí arbeitt við at fáa eina tílíka standardavtalu og nú liggur henda klár at taka niður av okkara heimasíðu www.industry.fo

Ognin hjá avtikna Halgidagsgrunninum

Við sáttmálasamráðingarnar í 2005 varð semja gjørd, sum merkti, at Halgidagsgrunnurin var niðurlagdur. Undir samráðingunum varð samstundis umrøtt at læta restfæið í grunninum sum gávu til teknisku skúlarnar, og tá tóku allir partar undir við hesum.

Nú, langt eftir, at grunnurin er uppgjørdur, hevur Føroya Handverkarafelag boða frá, at teir ikki taka undir við tí ætlan, sum semja var um, og samstundis mæla teir til, at fæið heldur eigur at brúkast til grunn hjá einstaka felagnum, t.d. til at fígja samlagstrygging.

Meistarafelagið hevur, saman við Landsfelag Handverkarana, boða frá, at vit undrast á, at lopið verður frá gjørdum avtalam, serliga eftir at skúlarnir eru kunnaðir um ætlanina. Í øðrum lagi verður ikki mett, at tað sum Føroya Handverkarafelag nú skjýtur upp er í trá við samtyktirnar fyri avtøku av grunninum. Somuleiðis at samlagstrygging fyri limirnar er eitt mál fyri einstøku løntakarafeløgin, og at hetta ikki eigur at blandast upp í umrødda mál.

Meistarafelagið hevur, saman við Landsfelag Handverkaranna staðiliga mælt til, at vent verður aftur til uppruna ætlanina, tað vil siga, at læta restfæið í Halgidagsgrunninum sum gávu til teknisku skúlarnar, so hetta kann koma framtíðar lærlingum til góða.

Enn er tó eingin loysn funnin, men arbeitt verður framvegis við at finna eina loysn.

Punktgjøld á el-lutum avtikin

Vinnan hevur í nógv ár víst á, at punktgjøldini á el-lutum átti at verið avtikin.

Í samband við fígjarlógina í 2004 gekk landsstýrið hesum partvíst á mæti, við at avgjöldini á ávísnum vørubólkum vóru strika.

Tá fígjarlógin fyri 2006 var til viðgerðar sendi Vinnuhúsið aftur áheitan til landsstýrismannin í fígjarmálum og heitti á hann um at fáa síðstu punktgjøldini burtur. Víst var á, at serliga punktgjøldini á lampum / armaturum geva elinstalatørunum stórar trupulleikar m.a. tí at útlendsk feløg sýnast at vinna útbjóðingar við at umganga reglurnar, so tey sleppa undan nevndu gjøldum.

Á fundi við landsstýrismannin í november 2006 fingur umboð fyri Arbeiðsgevara- og Handverksmeistarafelagið at vita, at ætlanin er at avtaka øll punktgjøldini, men tað var tá ivasamt um politisk undirtøka var millum allar samgonguflokkar um hetta mál.

24. apríl 2007 kom so loksins uppskot fyri Løgtingið (119.06) um m.a. at avtaka punktgjøldini á lampum, ljósskeltum o.ø. Lógin varð endaliga samtykt við 3. viðgerð 1. juni 2007 og kom í gildi sama dag. (Ll.nr. 63 frá 07.06.2007). Sostatt eru nú eingi punktgjöld á el-lutum longur og samlaða avgjaldið er lækkað úr 62,5% til 25%, sum svarar til mvg-gjaldið.

Bygging og umvæling av eignum bústaði: Stuðul í staðin fyri mvg-undantak

1. juli 2007 fór mvg-undantakið, í sambandi við arbeiðsløn til bygging og umvæling av eignum bústaði, úr gildi. Samstundis kom í gildi lóg, sum gevur persóni, ið byggir ella umvælir egnan bústað, rætt til stuðul (Ll.nr. 58 frá 07.06.2007).

Søgan aftanfyri hetta er, at frá 1. januar 1998 at rokna varð mvg-lógin broytt soleiðis, at arbeiðsløn til bygging og umvæling av eignum bústaði varð frítikin fyri mvg. Endamálið við lógarbroytingini var, at mvg'ið á tænavinnuni og smáidnaðinum skuldi lækka, og hetta skuldi "lækka kostnaðarstøðið sum heild, fáa lønsemi aftur í vinnuna, skapa nýggj arbeiðspláss og bøta um trupulleikarnar hjá sethúsaeigarunum", sum sagt var í viðmerkingunum til lógaruppskotið.

Føroya Arbeiðsgevarafelag, Føroya Handverksmeistarafelag og annars øll vinnufeløg mæltu tá frá, at henda lógarbroyting varð gjørd - og serliga á henda hátt. Feløgini sóu frammanundan, at henda lógarbroyting fór at geva stórar umsitingarligar trupulleikar, og at skipanin kom í ósamsvar við meginreglurnar í mvg-skipanini um neutralitet í mun til uttanríkishandil, vinnustruktur og nýtsluval.

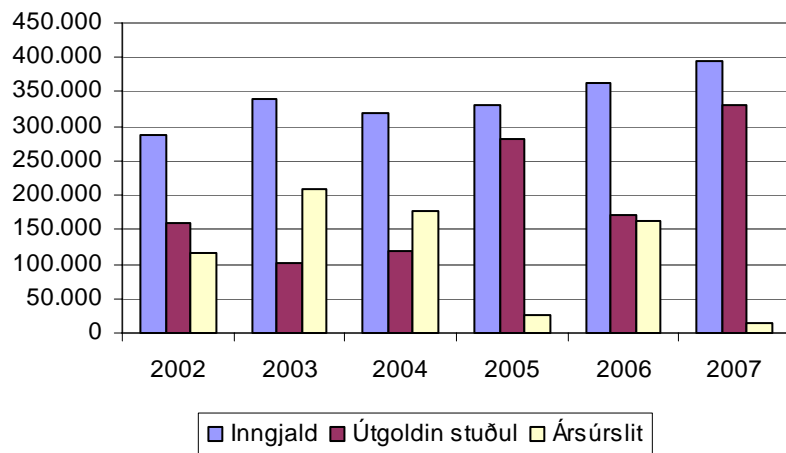
Í viðmerkingunum til nýggju lógina verður sagt, at broytingin er ein roynd at bøta um nakrar av teimum skeivleikum, ið hava staðist av mvg-undantakinum. Føroya Handverksmeistarafelag feignast um, at vit við hesari lógarbroyting hava fingið eina reinari mvg-lóg, men felagið tekur ikki undir við øllum ásetingunum í nýggju stuðulslógini. T.d. halda vit tað vera óheppi at stuðulin er avmarkaður til tkr. 150 og at hann fylgir matrikkulnummarinum.

Eftirútbúgvingargrunnurin "Vitan"

Høvuðsendamálið við grunninum "Vitan" er at fremja eftirútbúgving innan handverksvinnuna. Hetta verður gjørt við at veita fíggarligan stuðul til limirnar í feløgnum, ið ætla sær á eftirútbúgvingarskeið.

Bæði meistarar og sveinar gjalda til skipanina, ið Vinnuhúsið umsitur.

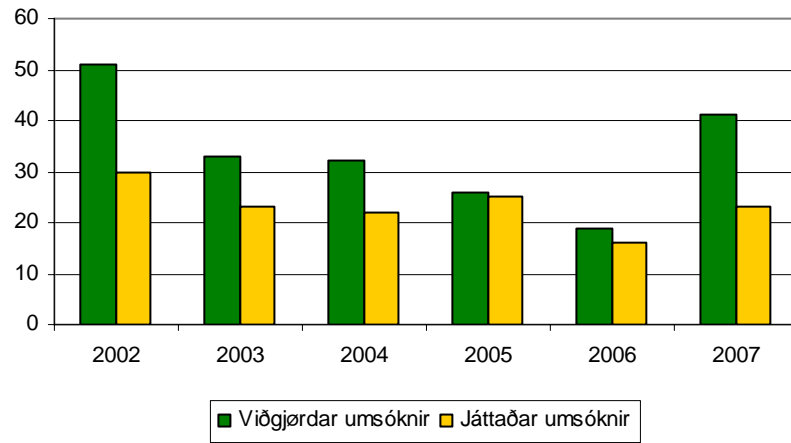
Inngjaldið til grunnin, sum kann veitast sum stuðul, liggur vanliga millum tkr. 300 og tkr. 350 um árið. Útgjaldið úr grunninum er tó tengt, at hvussu nógvar umsóknir koma um stuðul, og hetta kann vera alt frá samlaða inngjaldinum niður til umleið tkr. 100. Hvussu henda gongdin hevur verið frá 2002 til 2007, sæst á mynd 9, sum eisini vísir úrslitið hjá grunninum.

- Mynd 9: Inngjöld, útgoldin stuðul og ársúrslit hjá eftirútbúgvingargrunninum "Vitan"

Seinastu árin hevur talið av umsóknum verið lutfallsliga lágt, óivað tí flest allar fyrirkur hava ríkiligt at gera. Sum tað sæst á mynd 10 er talið av umsóknum tó hækkað nakað í 2007. Hetta árið vórðu 41 umsóknir viðgjørðar, herav 23 vórðu játtaðar.

- Mynd 10: Tal av viðgjörðum og játtáðum umsóknum til eftirútbúgvingargrunnin "Vitan".

Yvirlit - limir og nevndir undir Føroya Handverksmeistarafelag

Yvirlit yvir nevndir í lokalu meistarafeløgum

Tvøroyrar Meistarafelag

	Telefon	Fartelefon	Telefax
FO-800 Tvøroyri			
Óli Joensen, formaður	37 15 13	22 10 90	
Signar Skaalum, næstformaður	37 24 15	21 06 26	
Mortan Petersen	37 23 00	22 00 53	
Kim Kambsgarð	37 22 05	22 49 00	
Arnold Gaard	37 11 75		

Havnar Handverksmeistarafelag

Vinnuhúsið, Smærugøta 9A	30 99 00		30 99 01
Pauli Hofgaard, formaður	31 12 20	21 28 20	31 48 62
Jón Danielsen, næstformaður	35 07 00	21 06 83	35 07 05
Magnus H. Magnussen, nevndarlimur	31 73 52	21 77 00	31 80 74
Sjúrður Holm, nevndarlimur	31 08 30	21 08 30	31 08 42
Mouritz Mohr, nevndarlimur	31 11 55	21 85 36	31 11 25

Meistarafelagið í Klaksvík

Postsmoga 116, FO-700 Klaksvík	45 57 93		45 57 93
Anskar Hansen, formaður			
Jan E. Andersen, næstformaður	45 60 62	21 70 62	45 70 62

Hilmar Danielsen, kassameistari	45 66 73	22 13 06	45 76 73
Jan Nielsen, skrivari	45 55 51	22 00 77	45 78 13
Julius Poulsen, nevndarlimur			

Eysturoyar Handverksmeistarafelag

Postsmoga 77, FO-625 Glyvrrar	44 78 54		44 86 07
Regin Joensen, formaður	44 12 80	21 12 80	44 12 80
Jón T. Eliassen, næstformaður	44 41 70	58 88 13	
Símun Pauli Berg			
Rasmus Joensen	44 41 39	21 41 39	
Jákup Tróndheim			
Haraldur Kjeld	44 81 55	21 81 55	
Helgi Johannesen	42 24 49	21 42 21	42 23 11
Heidi Davidsen, felagsins skrivari heima	44 86 88	25 39 43	

Vágs Handverksmeistarafelag

Att. Eddie Augustinussen, FO-900 Vágur

IVASAMT UM NEVNDIN ER MANNAD

Eddie Augustinussen, formaður	37 40 58	22 07 28	37 41 58
Gudmund Jacobsen, næstformaður	37 34 86		
Jóanes Johannesen	37 32 40		
Erhard Joensen	37 30 35	22 72 93	

Vága Handverksmeistarafelag

Eydna Mikkelsen, formaður		59 64 01	
Thorfinn Nielsen, næstformaður	33 31 17	21 41 17	33 33 17
Johnfinn á Plógv, nevndarlimur	33 25 91		
Tony Davidsen, nevndarlimur		50 54 23	
Berg Rasmussen, nevndarlimur			

Nevndir fyri teknisku skúlarnar

Tekniski skúli Klaksvík:

Limir: Jan E. Andersen, múraram., Klaksvík og Sylverius Jacobsen, maskinsm. Skála

Varalimir: Hilmar Danielsen, elinnl. Klaksvík og Jón Eliassen, Smiðjumeistari Tórshavn.

Tekniski skúli Tórshavn:

Limir: Mouritz Mohr, tekniskur leiðari, Tórshavn og Magnus Magnussen, elinnl. Tórshavn.

Varalimir: Eydna S. Mikkelsen, verkfrøðingur, Tórshavn og Jón Eliassen, Smiðjumeistari, Tórshavn.

Limalisti - limir í lokalfeløgnum í FHMF

Limalisti, uppbyttur eftir lokalfeløgnum, sum eru limir í Føroya Handverksmeistarafelag, er lagdur fram á aðalfundinum.

